އެކަލަރު ބޯޓު (އެމް.އެސް.ތަލަޓާ) M.S.THALATTA

ދިވެހި ތާރީހު، ތާރީހާއި ސަގާފަތު

https://www.liyuntherin.org/archives/3618

އަލީ ނަސީރު

3 އޭޕްރީލް 2012

ހުވަދު އަތޮޅު ދިރުއްދުމު ފަރަހި، ކަރީބަށާއްގައި ވަރަށްގިނަ ނާފަރު އުރިފައިވާ ފަރުތަކެވެ. މަޝްހޫރު އަނިދިރިއަނިދިރިންގެ ބައްޖަ ދަތުރުކުރި ނަވާއި، ރިޔާލު ނަވާއި، އަދިވެސް ހިތަށްވެ ނަވެއް އެ ފަރަށް އުރިފައިވެ އެވެ. އަދި މިގެއިތުރަށް، ކާނޭއްދުވާއި، ކަރުމިނާ ދިމާއިން، ފުއްބަރު ފަރާތު ފަރަށް ވެސް ނާފަރަރު އުރިފައިވެ އެވެ.

ކަރުދިނާގެ ނަމަކީ ''ކަލުހިމިދާއި'' އިން ބަރުކާނުގެން ދަތުރުކުރި ނަވެކެވެ. އެ ނަވެން ގެނެސްފައިވާ ''ފުނާގެދައްއި'' އަތުގަނެ ވުމުގެ ގޭގައި ހުއްޓެވެ. އެ ނާ އުރުން ދިމާއިން ފަރުމަތިން ގިނަ ޖަރަދުއްގެ، އެހި ވަރުވަރުގެ ހިލަ ގޮތިޖިނަދު ރިޔަނަތު ހޯސްޕިޓަލަށް (1998ގ. ވަނަ އަހަރުގެ ކުރީކާޑު) ގެނެސްފައިވާނަކަން ވެސް އަތުގަނެ ދުރީގެވެ. އެ ނާ އުރުން ކަމަނަ ބުނެވޭ 1890ގ. ގެ އަހަރުތަކުގައެވެ. ކާނޭއްދު ފުއްބަރު ފަރާތަށް އުރުން ނަމަކީ ''ކަލްބިއާ'' ވެސް އަތުގަނެ ދުރީގެވެ. އެކަލްބިއާ އޮތީ، އެރަށު ހުވަނދުފާއުން މައި ތޮރިން ބޯދުގައި ''ބަރައްކާއީ'' ދިމާއަށެވެ. ނަމަވެސް އެ ނަވާ ބޮޑު އިތުރު ތަފްސީލެއް އަދި ލިބިފައި ނުވެ އެވެ.

ރިޔާސަ ނަމަކީ ވެސް ތާރީޚީ ގޮތުން ހުވަދު އަތޮޅާ ވަރަށްބޮޑަށް ގުޅިފައިވާ ނަމެކެވެ. ބައްޕާ ގޮތުގައި ހުވަދު އަތޮޅަށް ދެގާމް ބަލި
އެތެރެވި، އެނަމުގައި ތިބި ދެބާމްބަލި ދެހިފެހިވާ ދިރުމެއް ފަރާތްތަކުންނެވެ. ދެބާމްބަލި ދެހިފެހިވާ ދިރުން، ދިވެހިރާއްޖެއިން އެކުލެ
ފެބުރުއަރީ ޤާނޫނުގެ ދަ.އަތޮޅު ވިލިނގިލިން ނެވެ. އެއީ 1779ގަ. ނު ރަސްކަލުންގެއްލި އައްސޭރިއްޔާން މުރަނގަނޑު
މުއިންޑިއަން (1 ވަނަ) ރަސްކަލުން ގެއްލި ދުވަސް ވަރެވެ. އެ ނަމުން ރިޔާސަ ނަގި ގޮތުގެ މައްޗަށްދިޔުމަށް، އަމުގަނޑުގެ ކާލަ
ކިޔައިދިނެވެ.
ގިރީސްމަނުގައި ދެބާމްބަލިދެހި "އިންޑިއާ" ދިރުން އެކަށިގެންނަވާ މަލިކުއަތޮޅުގެ ވިލިނގިލީގަ އެވެ.

އާދު! ހުވަދު އަތޮޅު ވިލިނގިލި، މާލެ އަތޮޅު ވިލިނގިލިވަރު، މަލިކުއަތޮޅު ވިލިނގިލި މިއީ ވަރަށް އެއްވަރެއްގެ ނަންތަކެވެ.
އިންޑިއާގެ ތާރީޚީ ސަރުކާރުތަކުން އެނގޭގޮތުގައި ގިރީސްމަނުގައި ދެބާމްބަލި ދެހީ، އިންޑިއާ ދިރުން އެކުލެ ފެބުރުއަރީ އެކަށިގެންކަން
މަލިކު އަތޮޅު ވިލިނގިލީގައެވެ. އެ ގޮތުގައި ހަމަނުތަކުގެ ފުރަތަމަ، ދޫނި އެމިރުން ގެނދިޔަ، ޔުނައިޓެޑްސްޓޭޓް
ބަލިމިރުން ގެނދިޔައީ މަގުމަތީގައި ހުވަދު އަތޮޅުގެ ފަރުތަކަށް ނުފޫހަށް އުޅު އެވެ. އެހެ ހިސާބުން އެ ބެލުމަށް އެ ނިމުނީ އެވެ.

އާދު! އެމް.އެސް "ތަމަރާ" ނަމަކަށް އެކުވެރި ބާޖު ހުވަދު އަތޮޅު އެކުވެރިން (މާލޭގާ ކައިރިއަށް) އުތުރީ، ޖުލައި 4، 1948ގަ.
(ޝަޢުބާން 27، 1376ހ.) ގަވެ. މި ބާޖުގައި ހަނދުމާއި، ފުރާއި، އަސްލުރުމާއި، ފިނިބޯއްބާއި، ކާއްބާއި، އަދި ގިނަ ޖަޒީރާތަކަށް
ރަނގާއި، ރަބަރު ހުއްޓެވެ. ބާޖު ފުންކުރުމަށް ޖަހާކައި، ގިނަޖަޒީރާއްގެ ބަކަރި (ފުރުކައިރިއަށް) ދުރަށް ބޭރުކަން، ބާޖު ލުއިކުރި އެވެ.
އެބަކަރި އަތޮޅުގެ ރަށްރަށުގެ ދިރުން ނަގައި އުޅުނެވެ. މިބަނުން ބަޔެއް ބަކަރި މާލެ ގެންގޮސް، ބައެއް ބަކަރި އަތޮޅުގެ ރައްޔިތުންނަށް
ދިބުނެވެ. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ބާޖުގެ ކަންތައްތަކާ ރަވާލުވެގެން އުޅުމުގެ، އަތޮޅުވެރިޔާ އަލްމުރުޙަރަމް ވީރު އަލި ދީދީއާއި،
ހަވަރުދީނަށް ރަޝީދު މުޙައްމަދު ކަލޭފާނާއި، އަޙްމަދު ކަލޭބާއި، އަބްދުﷲ ކަލޭބާއި، ނާއިބު އިސްމާއީލް ދީދީ އާއި، ވާދު ގެދަރު
އަލިމަނިކާއި، ޖަނަވަރީގެ ޙަސަން ޙިލްމީ އެވެ. ބަރުޖެމަނިކު، ހަވަރުދީނަށް މާނިކު ޙުސައިނު ސިލްދީ އެވެ. ބާޖު އުތުރުނާ ދުވަހުއްމާ
ދުވަސް ފަހުން ބާރުން (މިސްރުން) ޖަމްބާބުއް ގެނެސް ބާޖު ފުންކުރީ އެވެ. ބާޖުގެ ކަންކަމާ ރަވާލުކުރައްވައިދެއްވި ސަރުކާރުން
ފޮނުއްވި، އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު އިބްރާހިމް ލުތުފީ އާއި، އަލްމަސްލޫލް ކުޅަ އަޙްމަދު ކަލޭފާނެވެ. ބާޖު ފުންކުރެވުނީ، އޯގަސްޓު
26، 1948ގަ. ގަ އެވެ.

އެކުވެރި ބާޖު ފުންކުރުމުގެ ކުރިން (ބާޖު ލުއިކުރުމަށްބަކައި) ގިނަ ޖަޒީރާއްގެ ގޮދަރުފުށު (ކައިޖެހި) ބޭރުކުރި އެވެ. އެ ބާޖުން
ބޭރުކުރި މުދާ އުޅޭ، ކާއްޗެވަނެވެ. އޮޅު އެރަށް ތަނުގައި، ހިރިހާމީ ކަލޭފާނެވެ. އެބާޖުގެ މުދަލާއި ރަވާލުވެ ހުންނަ އަލްމަސްލޫލް
އަބްދުﷲ ކަލޭބެވެ. ގޮދަރުފުށު ކައިޖެހުން ހުވައިޖެހި ކާއްޗެވަރު ޖެހިލުމުގެ މަސައްކަތްކުރި، ހުވަދު އަތޮޅުގެ ރައްޔިތުންނެވެ.
ގޮދަރުފުށު ބޭރުކުރަން ފެށުމުން ދިރުނބާކޮށް ލުއިވާ ވަރަކަށް އެއްގަމަށް (ފުރުމައްޗަށް) ބާޖު އަރުވުން ދިޔައެވެ. އެކަން
ރައްކާކުރުމަށްބަކައި ފުރާކަތަކަށް ފޯރު ބަރުކުރި އެވެ. (އެ ހިސާބުދިނީ، ކަޖެހުނުގެ އަސްހެހުން ކަމަށް ބުނެވެ އެވެ.) ބާޖު
ލުއިކުރުމަށްފަހު، ބޮޑުބާޖުގެ އެހީގައި ބާޖު ފުންކުރީ އެވެ. ބާޖު ފުންވުމުން ދިޔައަވަދު ބާޖުގެ ކަޖެހުން ދިރުނބާކޮށްގައި ހުރިފައި،
ދުވެފައި ކަށިފަސްކަތަށް ފަނިކަށް ފުރާކަތަކުރަށް ވެއްޖެ އުނގުރު ބަނދި މަރުވީ އެވެ. ކަބާ ވަޅުގެ ކާއްޖެގަ އެވެ. އެހާގެ ޖަނާޒާގެ

ކަންތައްކުރި ގޮތަކީ، ބޮޑު ފޮއްޓެއް ޖަހައި އޮޑިޓޯރިއަމުގައި (ގޮނޑިއަޅާގައި) އުފާ ބައިސްކަލް، އޭނާގެ މިލިޔަނާއިޖަގައި ހިފުން
ފައިސާ އާއި، ގަހަނާފަދަ ތަކެތި، އުފައްދާކަމުގައި، އޭނާގެ ފުރުގައި އަމިއްލަ އެއްޗަކަށް، ބިޑިގައި ގަބޫލު ޖަހައި އުޅޭ ފަދަ އެވެ.
ބޭބެ ފުރައިގެން ދިޔުމުން (ޝޫޓިންގ ދަންވަރު) މަގުމަތި ކާރު ދުއްވައި ހުރި ތަނެއް ނެތި، އޭރު ކުއްޖެއް "ދަރިވަރު އަކަށްހުރި"
ހަވަރުތެރޭގައި ޝަރުތުތަކެއް އަޅާ އެވެ. މި ބަޔަށް އާއި، އޭނާގެ އަންހެނުން، މާލޭގައި ސަލާމަތް އޭރު އުޅުނު، ކުއްޖަކަށް އެވެ.

އާދެ! އެކަމަކު ބޭބެ އުދުރުން ދުވަސްވަރަކީ، ދުވަސް ބޭނުންގޮތަކަށް ހައިރާންވެ، ހިތްވަރުދިނުމަށް ދުވަސްވަރަކަށް ވިއަސް
އަޅުގަނޑު ދަރިއްފުޅުން ލިބި ކާބަފައިންނަށް ނުހަނު ބޮޑުބަރަކަށް ބޮޑުވެގެން އެވެ. ފޯނުކޮށް، ފިލްމީ ދާއިރާއަށްވުރެ ގާތަށް މިހާރު ގޮސް
އެ ވާހަކަ ދައްކަން ފެށުމުން "ފުރަތަމަ ފިލްމުގައި ފެނިފައިވާ ނިކަން އަނދިރި ތަނބުތަކުގައި ބަލާލަން ބޭނުންވާތީ"، ބުނިކަމަށް ވިދާ، މާދަމާ
ހަނދުމަ އަދިކަމެއް ދޭތޯ. އެހެނީ ހަނދުމަ އަދިކަމަށްވުރެ މާގިނަ އަހަރު އެކަށީގެން ބޭބެއާ އުފާވެރިކަމަކަށް ބޮޑުވެސް
އޭނާ ބުނިކަމަށް ވިދާ، އެ ބޭބެގައި ހުރި ކަލޭގެ ހިސާބުގެ ނުކުތް ބޭބެ ފުޅު ނަގާފައެވެ. އެކަން ހިނދު ފަސް
އުފެދުނެވެ.

ކޮންމެއަކަސް، އަޅުގަނޑު ބޭބޭ، ހަމަ އަޑީގެ މިހެންމެ ގޮތުގައި ވަރަށް މަޝްހޫރު ބޭބޭއެވެ. އެ ބޭބޭ ގުޅުމެއްގެން ވަރަށްގިނަ
ބައިކު، އުމުރުގެ އުފަން ތާރީހު ރާއްޖެ އުދު ވެ. މިސާލަކަށް: އަޅުގަނޑުބޭބެ އުޅުން އަހަރު، ފުރައަހަރު، ކުޅިއަހަރު މިފަދަ
ގޮތްގޮތަށެވެ.